

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Acest roman a fost digitizat în cadrul proiectului Muzeul Digital al Romanului Românesc 1901-1932, inițiat de Revista Transilvania, organizat de Complexul Național Muzeal ASTRA și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național.

Sugestie de citare a arhivei:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *Muzeul Digital al Romanului Românesc: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

This novel was digitized for the project The Digital Museum of the Romanian Novel 1901-1932, initiated by Revista Transilvania, organized by ASTRA National Museum Complex and co-financed by The National Cultural Fund Administration.

Citation suggestion:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *The Digital Museum of the Romanian Novel: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1922

MAXIM MARICI

Biblioteca
Mitrop. Nicolae Bălan
4512/II

NEGRU PE ALB

ROMAN DE ACTUALITATE

TIPOGRAFIA PROFESIONALĂ, DIMITRIE C. IONESCU
STRADA CÂMPINEANU. — 9.
1910

L. 2

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvaniei.ro/ro/ir/1901-1902

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

MAXIM MARICI

Biblioteca
Mitrop. Nicolae Bălan
4512/IV

NEGRU PE ALB

ROMAN DE ACTUALITATE

BUCUREȘTI
TIPOGRAFIA PROFESIONALĂ, DIMITRIE C. IONESCU
9. — Strada Câmpineanu. — 9.
1910

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Eşisem ostenit dela lunga conferinţă, ce mă ţinuse ţintuit în plicticosul birou al unuia din marii noştri avocaţi. Spre a mă răcori după atâta vorbă, am intrat la Kübler, să iau o ceaşcă cu lapte.

In colţ, la fereastră, pe canapele de pluş verde, stăteau de taifas doui cunoscuţi. Iorgu Iscovescu, fost Inspector al poştelor şi Vasilică Neguş, pe vremuri Director de Prefectură. Amândoi acum pensionari, discutau asupra procesului ce un ziar de seară a făcut Ministrului de Interne din pricină că a oprit expediţia ziarului.

— O să piardă Ministrul, asigură Neguşi.

— Cu neputinţă, îi răspundea Iscovescu.

— Deee? întreb eu.

— Mai întâiu pentrucă prea sunt de curând numiţi judecătorii, ca să lovească în Ministru şi apoi, îmi explică fostul Inspector al Poştelor, Statul trebue să aibă autoritate.

— Dar libertatea Presei e garantată prin Constituţie, îndrăsniiu a observă lui Iscovescu.

— Tocmai ce zic şi eu, adaogă Neguşi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dar secretul scrisorilor nu-i și el în Constituție și singur mi-ai povestit, cum pe când erai Sub-Prefect la Mangalia, șeful oficiului îți aducea corespondența să o citești...

— Da bine, Iscovescule, ce se potrivește? Erà în Dobrogea și se temeau de comploturi bulgărești...

Conversația devenise interesantă. Din cele ce spuneau acești doi bătrâni slujbași ai Statului, aflaiu pentru întâiași dată de exsistența cabinetului negru. Spre a îndemnà pe prietinii mei, a-și desface baerile, mă prefăcui a considerà lucrul ca o simplă poveste și începui a protestà încontra afirmațiunei lor.

— Dar de ce te miri? Îți afirm că există cabinetul negru la noi. Pe când eram șeful oficiului central, eu deschideam corespondența.

De multe bucluceuri am scăpat guvernul și mă mândresc cu asta.

— Da bine, nene Iscovescule, multe trebue să știi dară.

— Firește că știu. Unele chiar le-am uitat. Mi-aduc aminte însă de o poznă. Căutam corespondența lui Hitrovo, cu Madam Olga Ștefan.

Toți oficianții cunoșteau scrisul în trei colțuri al Olgăi Ștefan ; dar cum s'a făcut ca o împeliță de preoteasă din Târgoviște scrià aidoma.

Așà, fără voe am dat de urma unei corespondențe amoroase, care mă pasionase. Am urmărit-o, domnule, doi ani. Am copii după toate scrisorile astea. Le arătam lui Radu Mihai, care făcea tare haz.

El mi-a dat săracu și Steaua Românici.

— Dă-mi-le mie nene Iorgule ?

— Ce să faci cu ele, drace?

— Iacă nimic, să le citesc și de or fi așa nostime să le dau în vileag.

A făcut ceva mofturi Iorgu Iscovescu, când a auzit

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

de publicarea lor. Dar după ce i-am promis că nu-i spun numele nimănui, s'a învoit.

Cititorii vor judecă dacă citirea acelei corespondențe justifică sau nu, existența cabinetului negru.

Elvira Ptomaide către Lina Kantz

București, 25 Iulie 188...

Scumpă Linico, iată-mă și eu scăpată de pension. Părintele a socotit că patru clase gimnaziale, franceza și pianul e destul, și prin urmare adio bacalaureatul! Nu știu de o să mă bucur ori nu! Mă obicinuisem cu ideia că voiu trece bacalaureatul, că voiu fi studentă, încât un moment m'am simțit dezolată. Dar m'am consolat ușor cu ideia că nu voi mai gustă din guliile Pretoriencii, guliile acelea cu care ne îndopă toată iarna.

Aș avea dar dreptul să fiu fericită, dar uite că nu sunt. Trebue să știi că Părintele nu mai ține pe Țața Măndica cu el. De când a ieșit «Deșteptarea» bieții arhierei sunt cu inima cât puricile. Atât a vorbit gazetele de Vlădica Teofil și de Coana Veta, încât Părintele a luat case cu chirie pentru Țața. Speram că mă va duce și pe mine la Țața, care m'a crescut și ține la mine. Dar se vede că și atât erà periculos. De asta m'a instalat la Tușa Marghioala, la sora Părintelui. O cunoști, Linico, că veneà pe la pension când ai fost și tu. Ne aduceà acadele și roșcove. E femeie bună, Tușa Margheoala. dar așà de înapoiată! Și deși de felul ei nu e mândră de loc, are păcatul de ține să facă cunoștință cu părinții prietinilor mele de pension. Din pricina asta n'am putut stà la Pucioasa, unde ne trimesese Părintele a petrece vacanța. Cum mă vedeà în vorbă cu o fată, țop și Țața Marghioala. Cu portul ei din vremea lui Papură Vodă —umblă legată la cap cu bariș verde—cum să stea Ioneștele de vorbă cu ea? Cum să o primească Verzeșanu? Toate mă evitau; doar Căciulățeștii o bă-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

gau în seamă, ca să rădă de ea și de fasonul ei așă de tombatera. De ciudă am plecat, fără să spun la nimeni.

Biata Tușe nu pricepeă de loc de ce plec. Cum nu pricepe deoc mi-e urât la ea, în strada Surcelelor. Cum să nu-mi fie urât Lină dragă? Strada Surcelelor este uliță cea mai groaznică din tot Dealul Spirii. O casă veche albă cu cerdac părăginită, în mijlocul unei curți pline de pruni, peri și cireși; asta e casa Tușii: două odăi și o bucătărie. Lângă noi, la dreapta, metohul maicilor dela Rândunica. Metohul e gol, metohărcasa vine câte odată la tușa și îi aduce colivă. La stânga un potcovar. În fața pivnițele lui Bădălan și un loc viran. Pe uliță nu trece nimeni. La noi nu vine picior de creștin, afară de Mama Ivana care ajută dimineața la scuturat și aduce apă.

Imi venea nebunie. Mă duc uneori pe la Tața, dar nici acolo nu e lume. Doui trei prieteni, și Părintele. Plângeam toată ziua, puiule. Eram decisă să mă sinucid. Imi și făcusem planul. Dar m'am răsgândit. Mi-am luat inima în dinți și m'am dus la Părintele într'o dimineață și i-am spus că sunt hotărîtă a mă călugări la Pitar Moșu. A sărit în sus, a început să te ocărască pe tine că m'ai convertit. Adevărul e că de nu i-ar fi fost de jurnale, ar fi fost fericit să scape de mine. Dar acum când jurnalele nu vorbesc decât de sinod și de arhierei, atât mai trebuiă. Mi-a spus că de voesc eu, mă lasă să urmez înainte. I-am răspuns că acum e prea târziu. Atunci mi-a cerut să adăst câteva luni, că va căută să mă mărite.

Am lăsat ochii în jos. Am roșit și am promis că voiu aștepta. Acum să-l văd pe cine pune ochii. Nu-mi fac idei mari, nu visez ofițeri de artilerie, nici de roșiori, dar nici unul de intendență nu iau în ruptul capului. Sunt așa de mitocani, ma chère!

Scrie-mi și tu mai des. Eu te voiu ține in curent cu suferințele mele.

Te sărut de mii de ori.

A ta
Elvira.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Vlădica Nectarie Focşăneanu, către Protopopul de Prahova

București, 16 August, 188...

Niculescule, cum am ajuns aici am fost la Mitropolie. Milcoveanu mi-a arătat raportul şi mi-a spus că chestia e destul de gravă. Raportul nu e aşa de rău, dar sunt doi martori cari spun lămurit că ţi-au dat parale spre a le dă ranguri. Mitropolitul, cum i-am vorbit, pe dată mi-a spus să sunt fleacuri, că e mulţumit de tine, dar că prea faci politică. Pe cât am priceput, eşti lucrat dela Minister. Prefectul a raportat că la alegerile judeţene ai dat concursul opoziţiei şi cere alt protopop. Secretarul general e şi el în contra ta, cică Peruzescu a dat cumnatului său 500 de lei, să-l facă protopop. Toate acestea mi le-a spus Revizorul eparhial, care ţine la tine şi zice că ai face bine să te înţelegi cu Drăgusin şi cu Ionescu-Ciungu. Să trimeţi o declaraţie la Mitropolie, spunând că nu e adevărat că le-ai cerut parale pentru ranguri şi că au spus aşa la anchetă, de frica Prefectului. Şi eu cred că aşă ar fi bine. Dacă poţi pune-i să spue că au declarat numai de frica Prefectului şi fiindcă aşă i-a îndemnat Defensorul, cumnatul Secretarului General. Cu chipul acesta, desigur lucrul se face musama.

Eu cum vezi m'am ostenit destul şi cred că vom isbuti.

Iţi trimet o mie de exemplare din Jidovul Rătăcitor de Eugène Sue. Este un roman moralist şi plin de actualitate. Mitropolitul m'a îndemnat să-l public ca să lovim în papistaşi. E frumos şi nu e scump: 5 lei volumul. Un leu de volum ţi-l dau ţie comision şi sunt sigur că mi le vinzi pe toate. Cei mai proşti protopopi mi-au vîndut câte 500. Tu ai însă judeţul mare şi te ştiu şmecher, de aceea îţi trimet mia întreagă.

Alt ne mai având, îţi trimet arhierească blagoslovenie.

† *Nectarie.*

NB. Ştii ce ţi-am spus de Elvira. Nu uită a-mi răspunde cât de curând, ce ai făcut cu băiatul de care mi-ai vorbit.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr:1901-1932

Protopopul de Prahova către C. Popescu-Doicești

Ploești, 24 August 188...

Nepoate Costică, preoteasa într'una îmi zice să mă gândesc la tine, că uite trece vremea și rămâi tot așà. Eu niciodată n'am încetat a te iubi și a mă gândi la viitorul tău. De asta îți scriu acum. Vlădica Nectarie are o fată făcută în văduvie cu o grecoaică din Oltenița. Fata este de 17 ani, a învățat la Pretorianca, știe franțuzește, piano. Cu un cuvânt este bine crescută, și e și frumușică. Vlădicăi îi este pacoste, mai ales pe vremurile astea, când toți au pus ochii pe sinodali. Vrea să o mărite cât de iute. M'a rugat pe mine, ca unul ce-i sunt coleg din seminar, să-i recomand un băiat bun. M'am gândit la tine. Du-te dar la el. Șade la Spirea Nouă, unde e paroh. Du-te și spune-i că te-am trimes eu. Să știi că Nectarie nu e sărac și are trecere la Mitropolie. Așa pune condițiile lămurit, dar să nu te încrezi în vorbe. Să fie tot regulat înainte de cununie. Eu îi scriu să-ți dea o biserică în Târgoviște și catedra de religie la gimnaz. Acum de zestre și de celelalte lucruri, vei ști tu bine să te îngrijești.

Eu atât îți spun, ține-te bine și vezi să nu-ți scape din mână.

Unchiul tău
Economul G. Niculescu.

Protopopul de Prahova, Vlădicai Nectarie.

Ploești, 24 August. 188...

Prea Sfințite, băiatul de care v'am vorbit se numește C. Popescu Doicești, e funcționar la Casierie cu 240 lei pe lună. Are licența în teologie și a urmat și la drept. Nu că-mi este cam nepot, dar este ca o fată mare. El nu prea vrea, căci zicea cum să mă cunun cu o fată din flori. I-am spus că nu e așà, că e de familie bună, că bunicul fetei a fost Consul Grecesc la Oltenița. Dar el o ținea una și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

bună, că nu vrea fată din flori. In fine cu și cu preoteasa ne-am ținut de capul lui și l-am trimis la P. S. Ta. Cere băiatul să fie hirotonit preot la Târgoviște, unde are o pereche de case și vrea catedră de religie la gimnaz. Altfel nu e pretenții și o să-ți fie ca și un fiu.

Azi trimisei cu raport declarația dela cei doi, că la anchetă nu au fost înțeleși bine, că ei au vrut să spue că nu au nici o pretenție asupră-mi. Mai mult n'au vrut. Dar cu nițică bunăvoință se poate închide lucrul. In P. S. Ta mi-e nădejdea, căci Prefectul mi-e dușman.

Am vândut deja 500 exemplare și până la Sf. Dumitru le trec pe toate. Dacă se pune raportul la dosar, renunț la comisionul ce mi-ai făgăduit; și ți-oi fi în veci recunoscător, că m'ai scăpat de vrășmași.

Sărutăm dreapta,

Ec. G. Niculescu.

C. Popescu-Doicești către Protopopul de Prahova

București, 14 Septemvre 188...

Respectabile Părinte. Vin cu aceasta a vă înștiința că am sfârșit. Ieri am băgat actele în Primărie, mâine seară ne logodim. Zestre mare nu a dat: o vie paragină la Bariera Rahovei și ale casei. Viia nu face acum parale, o are moștenire dela o cojocărcasă bătrână; de ale casei le dă toate și tot el face și cheltuelile nunții. Greutate a fost cu funcția, nu a fost chip să iau o biserică, căci nu erà loc vacant. A trebuit să mă mulțumesc deocamdată diacon la Catedrala și secretar al epitropiei Sf. Voivozi (280 lei pe lună). Cu catedra a fost și mai și. O suplinea Protopopul și Nectarie nu prea se înfigea. Văzusem fata, îmi plăcuse că e frumoasă; dar nu m'am dat. Am spus că fără catedră nu primesc și nu am călcat două zile pe la el. In timpul acesta, printr'un prieten, am pus în «*Răsboiul*» o informație, prin care se atrăgea atențiunea Mitropoliei asupra arhiereilor cari au copii din concubinaj. Imediat m'am pomenit

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cu Grigorie Pasacliserul, că mă pofteşte din partea Prea Sfinţitului. In fine, ce mai vorbă lungă, s'a dus la Mitropolie, a vorbit cum trebuiă şi Protopopul a demisionat dela Gimnas. Am şi primit decretul pe ziua de 1 Octombrie.

Sunt mulţumit şi încântat, mai ales că îmi şi place fata. Nunta o facem de Duminecă în două saptămâni. M'am gândit ca Sf. Ta şi cu Tuşica să ne cununaţi, aşă a zis şi Vlădica, vă rog dar să nu ne refuzaţi.

Alt ne mai având, rămân al Sf. Tale

supus nepot
Costică.

PS. Sărut mâinile Tuşicăi. Nectarie mi-a spus să-ţi scriu, că pe raportul anchetei, Mitropolitul a pus următoarea rezoluţie: *se va scrie Ministerului că ancheta dovedind inocenţa Protoerului, actele s'au pus la dosar.*

Elvira către Lina.

Bucureşti, 16 Sept. 188...

Ascară, Linico dragă, m'am logodit cu D. Constantin Popescu-Doicesti. Logodnicul meu nu e Sublocotenent cum visam odată. Părintele mi-a spus să-mi iasă din gând ofiţerii, că P. S. Sa nu are de unde să-mi deă 60.000 lei zestre, şi vrând, nevrând a trebuit să mă obişnuesc cu ideia unui teolog. Altmintrelea Costică e băiat simpatic, a fost funcţionar la Casieria Generală, acum e numit profesor la liceu şi după nuntă va fi Diacon la Catedrala din Târgovişte. In ţivil se îmbracă bine şi după hirotonie, am să mă îngrijesc ca să nu iă tipul cela respingător al popilor. Cu hainele curate, cu părul şi barba rotunjite frumos, dacă poartă mănuşi negre şi o pălărie mai şic, un preot nu e aşă de uricios. Dar totuşi niciodată nu gândeam că voiu luă un elev din Seminarul Nifon Mitropolitul. Când vedeam fetele dela Pretorianca că primesc bilete dela seminariştii aştia, eram revoltată. Mă plictiseau cu axioanele şi ochiadele lor din recreaţie. Costică eşise din Seminar când

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

am intrat eu la Pretorianca, așà că nu-l cunoșteam. Mai bine, că poate de mi-l și aduce aminte cu șapcă și cântând axioane, mi-ar fi mai puțin simpatic. Închipuește-ți, dragă, că prietenul lui cel mai bun, este judecătorul de pace dela voi din târg. Mi-a spus că o să vie de nuntă, că au făcut seminarul împreună și că așà și-au promis ei, să nu lipsească nici unul dela nunta celuilalt.

Te sărut, dragă, căci vine croitoreasa și trebue să vedem de trusou.

Elena.

C. Popescu-Doicești, către Al. Stuparu

București, 18 Septembrie 188...

Frate Alecule, află că m'am logodit cu d-ra Elvira Ptomaidi și ne cununăm Duminică, 3 Octombrie. Potrivit făgăduelii ce ne-am dat, contez pe tine de nuntă.

Am luat fată frumoasă, Alecule; de zestre nu prea. Doar că domnișoara e de familie, se trage din consulul Greciei și e nepoată de arhiereu, cu influență. Și așa, după nuntă, mă popesc. La lucrul ăsta renunțasem definitiv de doi ani, speram să ajung șef de secție în finanțe, dar se vede că mi-erà scris să fiu popă. Ce naște din pisică șoarecí mănâncă. Dar drept să-ți spuiu, cu toate protecțiile ei, cu toate sfaturile unchiu-meu, de nu erà Elvira așa de drăguță, nu mă făceam popă o mie de ani. Știu că preoția e carieră sigură, știu că produce; dar așa o rupsesem cu cu biserica, de mă mir singur cum mi-a venit să primesc. Dar, cum zisei, se vede că mi-e scris așà! Cum o fi, o fi!

Alecule dragă, tu dacă vrei să fii ferchez, vino cu două trei zile înainte de nuntă, să-i tragem un chef la Günter de adio, ca să consolez pe Elza, care, de când m'am logodit, plânge într'una. Mi-e milă de ea, săraca, sunt de trei ani cu ea și țineà mititica la mine. De, ce să-i faci? Așa e viața.

Așa dar, la revedere și cu bine.

Coslică.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Stuparu, către Popescu-Doicești

Dealu Mare, 22 Septembrie 188..

Iubite Costică, scrisoarea ta m'a minunat. Că te-ai hotărît să lași viața de holtei, de focul ochilor unei grecoaice, nu mă mir; dar tare trebue să arză ochii aceia, de te-au hotărît să iei patrahirul de gât.

Cu tine de cele sufletești nu am mai vorbit de mult; dar te știu din seminar liber-cugetător și nu-mi vine să cred că Elza dela Günter, te-a adus la alte sentimente. Și atunci mă întreb, bine faci oare de te înhami la ceva ce nu ți se potrivește? Știi când ne-am apucat de drept, cum amândoui am ajuns aici din două puncte de vedere cu totul deosebite. Tie, Gogo, îți sdrobise orice credință, mie sufletul mi-erà și-mi este plin de Hristos. Tu fugeai de popie, căci nu mai credeai în Dumnezeu; eu nu voiam haina preoțească pentru că vedeam că preoțimea nu-i vrednică de menirea ei, mi-erà frică că așezându-mă la altar, îmi prihăneam sufletul meu de creștin, mă temeam că prin contactul cu popii, îmi perd idealul. Eu am rămas acelaș și azi citesc visul Maicei Domnului. Și azi mă duc la biserică. Eu am crezut și cred. Dar tu? Ce e cu tine? Revenit-ai la credințele copilăriei tale? Așa ași dori pentru tine, căci altfel, dacă de dragul unei fete, oricât de frumoasă o fi ea, dacă de dragul ei, iei asupra ta o așa de grea sarcină, eu nu te fericesc.

Dar de astea vom vorbi în București, unde voiu sosi la 28 curent. Atunci mă vei lămuri mai bine, asupra neașteptatei tale schimbări.

Al tău,

Alecu.

Lina, către Elvira.

Dealu Mare, 26 Septembrie 188...

Profit de amabilitatea D-lui Stuparu, spre a-ți trimite aceste rânduri. Știrea logodnei tale m'a înveselit, căci din scrisorile ce-mi scriai vedeam că nu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ești fericită. Deà Dumnezeu ca soțul tău să te facă fericită și să vă iubiți împreună până la sfârșitul vieții.

Mama îți trimite o ladă cu cozonaci moldovenești. Sunt frământați de mine și sper că îți vor plăcea și ție și D-lui Popescu.

Noi suntem cam supărate; anul acesta nu s'a făcut păpușoi și nici grâul nu a avut preț. Dar, cu ajutorul lui Dumnezeu, o să trecem și prin greutățile astea.

Te sărut cu drag,

Lina.

Elvira către Lina.

Târgoviște, 1 Decembre 188...

Dragă Linico, să nu fii supărată pe mine. Am fost așà de ocupată cu aranjatul casei! Dar nu știi ce drăguț m'am instalat. Mi-am făcut un salonaș fain de tot, numai în creton pompadur. Odaia de dormit e de atlaz havaiu și sufrageria de stejar sculptat, am cumpărat-o pe nimic dela un englez care a mușluzit aventurându-se în petroluri. Am scos pe Costică din minți cu cheltuelile. Așà zice el. Ar fi vrut să lăsăm casele cum erau și să le umplem cu ce aveam. Dar nu m'am lăsat. L'am pus să schimbe fațada, să le zugrăvească prin năuntru. Parmaclâcul l-am dat jos, am făcut niște stachete nostime și curtea am umplut-o cu pomi și cu roze. Toți stau și se minunează, ce cuib cochet am făcut eu din harabaua lui Popa Niță dela Sf. Gheorghe, Dumnezeu să-l ierte! Numai Costică, el nu prea e încântat. E cam sgârcit din firea lui. Da îl dau eu pe brazdă. Că nu se arată încăpățânat de loc. Cel puțin până acum, m'a lăsat să fac tot ce vroi eu. Acum însă îmi dă de lucru: voesc să facem câteva vizite, să ne facem relațiuni în societate. Zice că un popă nu trebue să se țină de vizite, că altul e rolul lui. Și o mulțime de mofturi de soiul ăsta. Da o să-l aduc eu unde se cuvine. De ar fi fost popă ca toți popii, nu-l luam în ruptul capului. Da e profesor la liceu și voiu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

să știe lumea cine suntem noi. La ce dor m'am măritat? La ce am învățat în pension?

Ce face Stuparu? Mie nu mi-a plăcut omul ăsta. Prea mi s'a părut posac. Costică zice că e o grădină de om, dar nu se vede.

Te sărut dragă.

Elvira.

Aceiași.

Târgoviște, 4 Februarie, 188...

Dragă fetițo, scurtă e luna de miere, dar lung e amarul unei căsnicii, când părinții te silesc a te mărită cu cine vor ei. Simțeam eu bine că nu sunt de preoteasă! Dar nu-mi închipuiam de loc că o să fie viața așă de plicticoasă. Nu zic nimic de Costică, e drăguț, are inimă bună, muncește toată ziua, aduce în casă. N'am lipsă de nimic. Dar mă simt nenorocită! Imi închipuiam că voiu legă relațiuni în societate. Din elită nu mi-a întors vizita nimeni, afară de Costacopol. Asta e șeful opoziției și a venit singur, pentru voi. Doar profesorii dela gimnaz au venit cu nevestele. Căpitanul Pomponiu din intendență, cel ce ține pe fata lui Popa Ionescu dela Icoana. In colo nimeni. Adică au mai venit la vizită și câțiva ofițeri dela școală, dar Costică nu le-a întors vizita și mi-e frică că nu mai vin nici ei. La bal n'am mers nicăeri; nici nu m'a invitat nimeni, dar nici au prea fost. Am fost cu Costică la vre-o trei nunți și la câteva sindrofii. Dar și acolo nu știu de m'oiu mai duce, căci Costică nu joacă de fel cărți și nici pe mine nu mă lasă să joc.

Cum vezi, dragă, sunt destul de nenorocită. Pretutindeni suntem primiți altfel ca lumea cealaltă. P'aicea popa nu e și el om ca toți oamenii.

Ce prejudecăți stupide! Și ce mă omoară, este că Costică nu numai că nu se luptă cu astfel de prejudecăți stupide, dar le apără, i se par naturale. C'est désésperant ma chère. Nu știu unde o să ajung. Plâng uneori ceasuri întregi.

A ta

Elvira.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Lina către Elvira.

Dealul Mare, 27 Feb. 188...

Iubită Elviro, mama a fost așa de bolnavă iarna asta, încât cu toată dorința ce am avut a-ți răspunde, a trebuit să tot amân. A avut o pneumonie. Înainte de Crăciun se făcuse bine, dar a fost imprudentă, a eșit fără blană și a căzut a doua oară. Credeam un moment că o pierd, dar s'a milostivit Dumnezeu de noi. Acum e bine de tot!

O fi posac D. Stuparu, cum zici tu, dar nu știi de ce ajutor ne-a fost! Se ducea la târg după doctor, venea în toate zilele de îmi dă o mână de ajutor. Mama și eu mine îi suntem foarte recunoscătoare.

După cum văd, menajul tău nu prea merge. Mama zice că nu e nimic, căci toate căsniciile la început o duc mai greu, până ce se obișnuește femeia cu bărbatul. Eu cred că vei fi fericită, dacă vei renunță a trăi pentru alții.

Caută de te mulțumește cu plăcerile ce ți le dă casa, fă-ți de lucru în casă și nu pune la inimă toate fleacurile unui amor propriu mincinos. D. Stuparu spune că bărbatul tău, e un om tare cumsecade și că depinde de tine să fiți fericiți.

Nu am dreptul să-ți dau sfaturi, dar după mine toate suferințele îți vin din aceia că încă nici nu te-ai hotărît a te crede preuteasă. Cu timpul va veni și asta și atunci gândesc că nu vei mai regretă galoanele ofițerești.

Asta ți-o datorește din suflet *Lina*

Elvira către Lina

Târgoviște, 4 Martie 188...

Dragă Linico, niciodată nu voi fi preoteasă în înțelesul vostru. Eu nu pricep, și nu voiu pricepe niciodată a fi *paria*.

Dacă bărbatu-meu ar fi simplu maestru de desemn, ușile toate i s'ar deschide, nimeni nu s'ar mirà că nevasta lui dansează, nimeni nu s'ar simți jenat a-i tratà nevasta ca pe o egală. Și eu? Fiindcă bărbatu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

meu e și diacon; deși profesor de liceu, eu sunt ținută la o parte. Prietenele mele de pension evită să mă poftească la ele. Prefectorița nu mă scoate din Coana Preoteasă, par'că iar cădeă nasul să-mi zică Madame Popescu.

Și tu găsești că astea sunt fleacuri! Ai întrecut pe Costică! Săracu de el! Mi-e milă de el, când îl văd cum primește situația asta de inferior. Dar când vine acasă Sâmbăta încântat, că a luat trei lei dela parastas, atunci mă desgustă cu totul! Mi-e scârbă și de el și de mine. Și de aceea sunt nenorocita ta

Elvira

Sublocotenentul G. Ionașcu către Elvira.

București, 2 Aprilie 188...

Prea stimată Doamnă, azi v'am expediat cele două volume din Ohnet, ce mi-ați poruncit. Profit de ocasie spre a vă sărută mânușițele și a vă spune că nu am încetat de a mă gândi la Dumneata.

Al Dv. la ordine.
Ionașcu.

Elvira către Ionașcu.

Târgoviște, 5 Aprilie 188..

Mercis, Domnule Sublocotenent. Am primit cărțile. Sunt sigură că de mine ai uitat cum ai eșit dela Graeve; dar nu e nimic, căci nici nu erai dator mai mult.

Primește, te rog, salutările mele.

Ionașcu către Elvira.

(Fără dată).

Protestez, Coniță dragă, în potriva bănuelii Dv. Eu nici un moment, nu am încetat a fi cu gândul la Duduca Elvira. Duminecă am sosit plin de gânduri, Luni am fost la Graeve, Marți am trecut pe la P. S. Nectarie de i-am dus scrisoarea, Mercuri am luat o cutie de boamboane dela Fialcovsky pentru M-me Popescu-Doicești, Joi am primit scrisoarea Dumitale,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Vineri nu am dormit cu gândul de a vă răspunde și azi stau de vorbă cu Duduca Elvira. Vedeți dar că nu am spus nici un neadevăr. De ce dar sunteți așà rea cu mine.

Eu totuși vă sărut amândouă mânușițele și rămân al Dv. la ordine

Ionașcu.

Elvira către Ionașcu.

Târgoviște. 10 Aprilie 188...

Imi pare rău, Domnule Sublocotenent, că ați luat o mică glumă din parte-mi, ca o învinuire. Crede-mă că nu am vrut să te ofensez.

Primește multe salutări din parte-mi

Ionașcu către Elvira.

București, 12 Aprilie 188...

Cât de fericit am fost, Duduc Elviro, văzând că m'am putut desvinovăți. Bunătatea matale mă face să îndrăsnesc mai mult și să-ți mărturisesc, că nu mă gândesc decât le Dumneata, și dacă mi-e urît la București, este că nu te văd în fiecare zi. Că te știu departe. Nu ești supărată? Spune-mi că nu ești supărată Duducă.

Al D-tale la ordin.

G. I.

Elvira către Ionașcu.

Târgoviște, 14 Aprilie 188...

Ce ciudat om ești Domnule Ionașcu! Da ce drept am eu să fiu supărată. M'așì simți poate flatată dacă te-așì crede. Dar o mulțime de lucruri mă fac să pun la îndoială sentimentele D-tale. Mi se pare că vrei să-ți bați joc de mine, sau încerci a te consolă cu mine de infidelitățile ce-ți face Maica Epraxia cu Arhimandritul Gherasim Demir. Tot târgul spune că ai plecat de Joi, ce ai, decând s'a instalat profesorul de patristică la Viforâta.

Sans rancune.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr:1901-1932

Ionaşcu către Elvira.

Bucureşti. 16 Aprilie 188...

Imi tremură inima de mânie şi de durere. Cum ai putut crede că eu am cochetat vreodată cu Epraxia. Toată şcoala ştie că Epraxia este amanta lui Demir, are cu el o fată de doi ani, pre Linica. Nu ştiu cine m'a încondeiat la D-ta aşa de urît. Desigur un rival. Ard de nerăbdare să aflu cine e acel mizerabil şi îl voiu învăţă eu minte. Până atunci crede, Coniţă, măcar atâta lucru, că oricât de frumuşel este Arhimandritul, oricât de cochet se îmbracă, măicuţele au preferat şi preferă potcapului şi rasei, epoletul şi pintenii. Numai eu am nefericirea să cunosc o duducă, care se arată indiferentă pentru epoleţi, căci admira giubeaua şi culionul.

Sărut mănuşiţele.

G. I.

Elvira către Ionaşcu.

Târgovişte. 20 August 188...

Două cuvinte spre a te linişti. Vorba cu Epraxia nu mi-a spus-o nimeni. A fost o glumă din parte-mi. N'ai nici un rival. Dacă la mine faci aluzie spunând că admir giubeaua şi culionul, te înşeli: barbatul meu poartă reverendă şi pălărie.

Primeşte sincere salutări.

E. P.-D.

Ionaşcu către Elvira.

Bucureşti. 24 Aprilie 188...

Duducă Elviro, mare şireată ai fost şi mata. Nu vrei să mă înţelegi şi pace. Ce-mi pasă mie dacă soţul matale are giubea ori reverendă, de poartă culion ori pălărie. Chestia este că mata îl preferi pe diaconul unui locotenent care te adoară. Iartă-mă, dar trebue să ţi-o spun verde că nu mai pot.

Adoratorul Dumitale
Georges

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Elvira către Ionașcu.

Târgoviște. 26 Aprilie 188...

Domnule Georges, nu prefer pe nimeni nimănui. Dar sunt o femee cinstită și voesc să rămân cinstită. Asta e totul. Dacă vrei să rămânem prieteni, te rog numai vorbi astfel. Oricât de nenorocită aș fi eu, nu-mi voiu înșela bărbatul.

A D-tale după considerație

Elvira

Ionașcu către Elvira.

București, 28 Aprilie 188...

Niciodată nu am îndrăsnit să sper că vei consimți la amorul meu. Tot ce cer este să știi că te iubesc și să-mi permiți a te admirà în tăcere. Dacă îmi închizi ușa D-tale, eu îmi dau dimisia și plec în Congo.

Hotărăște-mi soarta. Altfel îmi dau demisia de aici și nici numai cale în Târgoviște.

Nenorocitul Georges.

Elvira către Ionașcu.

Târgoviște, 29 Aprilie 188...

Te rog când vii adu-mi «Une page d'amour» și «Nana» de Zolla. Mi-ai spus de atâtea ori, că după D-ta aceste două romane sunt capodoperile literaturii franceze, încât doresc să le citesc și eu.

A D-tale după considerație

Elvira.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

Diaconul Popescu-Doicești către Stuparu.

Târgoviște, 12 Mai 188...

Frate Alecule, nu ți-am scris dela nuntă. Tot speram că-ți voi puteà scrie lucruri mai bune, dar văd că nu e chip. Știu eu, ce o fi, o fi blestemul că e fată de popă văduv, o fi educație mizerabilă din pension dela Pretorianca; Dumnezeu singur știe. Eu atât știu, cu atât văd că nu e femeie de casă și pace bună.

Capul ei e plin de păsărele. La început nu s'a lăsat, până nu mi-a stricat casa părintească. Cu pridvor cu strașină, cu porți mari ca la munte, în mijlocul unei livezi de fân, casa noastră aveà farmecul ei. Imi aduceà aminte de tata și de mama, de anii copilăriei noastre. A refăcut-o. Nu zic că e urâtă acum casa, dar mie numai îmi zice nimic. Mie care am cerut loc în Târgoviște, numai de dorul căsuței mele! I-am trecut fantezia asta. Dar la ea fanteziile se țin lanț. A mobilat-o din nou. Nu se ține decât de vizite și de sindrofii. Nu e seară dela Dumnezeu în care să nu eșim, sau să nu avem pe cineva la noi. Se pasionase după maus. Acum a căzut la cetit romane. De casă habar n'are. Odăile și grădina, asta e casa ei. De cosniță, de lemne, de servitori trebue să văd eu. Lucrurile astea o plictisesc. Viseazâ cai verzi pe pereți. Cu modul ei de a fi și de a gândi nu m'aș mirà să ajungă și mai râu.

Mi-aduce aminte de scrisoarea ta, dinainte de nuntă. Ziceai că nu se cade să primesc preoția dacă am rămas liber cugetător. Libera cugetare mi-o vârise în cap cursurile profesorilor dela seminar, și mi-a scos-o de mult din cap, știi cine? Biata Elza.

De câteori în amărurile mele nu compar pe Elvira cu Elza, și trebue să recunosc că fata asta de cafe șantan, crà mai bună ca diaconița mea. Trei ani de zile am trăit cu ea, ca bărbat cu femeie. Mi-a fost credincioasă ca un câine. Visul nostru crà să ajung subșef de secție la Târgoviște și să ne cununăm. Am fi făcut o casă de oameni potriviți. Ce muncitoare crà săraca! In toate Vinerile gătea post nemțesc și Duminica nu lipsea dela Bărățic. Fusese

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

crescută de călugărițe și în nenorocirea ei. păstrase ceva creștinesc pe ea. Când i-am spus că trebue să mă însor, ca să mă fac popă, a plâns în tihnă. Nici o imputare din gura ei. Când ne-am despărțit, m'a luat de gât și mi-a zis: «Adio Costi draghe. Chind spui mese, roaghe și pentru mine. Să mă ierte Dumnezeu».

Nu avea frumusețea plastică a Elvirii. Ochii albaștri ai vienezii nu aveau strălucirea ochilor negri ai Elvirei. Dar ce bunătate în ei! Elvira nu are nici inimă bună, nici frica de Dumnezeu. La Biserică a fost cu neputință să se ducă. Zice că e bună pentru proști și ignoranți. De ar fi bună la inimă, nu mi-ar scoate sufletul cu pretențiuni care de care mai extravagante.

Și lumea mă fericește! Câți nu mă felicită că am nevastă frumoasă și deșteaptă. Numai eu înghit în mine și tac. Nu sunt liniștit decât la Biserică și la Gimnaziu.

Omul trebue să se uite de patru ori, până se însoară. Să nu se ia după aparențe, căci pățește ca mine. Dar capul face, capul trage. Dumnezeu să ferească de mai rău.

Al tău vechiu prieten,
Costică.

Stuparu, către Diac. Popescu-Doicești

Dealu Mare, 22 Maiu 18S..

Frate Costică, scrisoarea ta m'a întristat adânc. Aveam idee că nu ești tocmai fericit în căsnicie, dar nu te credeam așă de amărît. Socotesc că totul provine din nenorocita educație ce se dă femeilor în pensionatele românești. Ês niște păpuși amorale și cu pretenția că sunt culte. Vai de așă cultură. Eram pe drum de a mă hotărî să mă însor. Dar scrisoarea ta mă îndeamnă să mă mai gândesc. M'am obicinuit aici în târgulețul ăsta și Domnișoara Kantz îmi inspiră multă simpatie. Sunt două femei tare detreabă, au moștenit 120 fălci de pământ și niște case, în târgulețul unde Kantz a ținut pe vremuri spițărie. De ași ști că a terminat studiile la Pretorianca, după

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr 1901-1932

pățania ta, mi-aș cere permutarea. Mi-a spus însă că nu a stat acolo decât un an și a dus-o tatăl său la călugăritele din Pitar Moșu. Dar totuși o să mă mai gândesc. Până la Septembrie, trebue să mă hotărăsc într'un fel. Voiu mai observă. Dacă îmi schimb ideia, mă mut. De nu ar fi fost femeile astea, de mult mi-aș fi luat tălpășița, ca să nu mai aud de Stoianovici, proprietarul târgului. Acest bulgăroiu, îmbogățit prin arendășie, pricopsit prin căsătorie cu fata unei boizadele mufluzite, e senator sub toate guvernele și sărăcește lumea cu lăcomia lui. Noroc că sunt inamovibil. Altfel de mult mă trimeteă în Dobrogea, cum a trimes pe toți predecesorii mei, care nu se făceau instrumentele lui. Cât am avut și eu de furcă cu el. La început a încercat cu amenințările, în urmă a avut nerușinarea a-mi propune să fac tovărășie cu el în exploatarea moșiei. «Nu e nevoie de capital. Să mă ajuți cu sfaturile D-tale și îți dau 15% din câștigul anual». M'am uitat lung la el și nu i-am răspuns nimic. Acum se supune legilor mocnind! A desființat oborul de gloabă, unde globeă până și găinele. Plătește oamenilor, când n'are încotro. Și de câte ori e un loc vacant de Președinte de tribunal, mă întreabă de nu voesc să stăruc pentru înaintarea mea. Văzând că nu-mi e gândul să plec, a pus pe preot să mă îndemne a mă căsători cu fata lui cea mare. Are șoapte fete, le ține două guvernante. Dar sunt urâte foc. Seamănă toate cu el. Și sunt crescute prost. Fete fără mamă! Au rămas de copile pe mâna lui Miss Mary, o englezoaică nebună, ce se zice că trăește cu bătrânul. Vezi dar ce pramatie!

Și de nu-mi scriai, sper că acum aș fi scăpat de îmbierile «dezinteresate» ale bulgăroiului.

Cu dragoste frățească,

Alecu.

Elvira către Ionașcu

Rucăr, 2 Iulie 188...

Mon cher petit Georges, de trei zile suntem aici și cu toate că poșta nu vine decât de trei ori pe săp-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

tămână, în fiecare zi am fost la oficiu să cercetez de scrisori. Sunt nebună. Mi se pare că ți se va fi întâmplat ceva. Când, că te o fi trântit calul, când, că te va fi împușcat cineva din greșeală. Oh, mon cheri, pourquoi ne me permets tu pas d'être continuellement auprès de toi? Tu nu mă iubești, tu nu simți ce sufăr eu. Pentru tine nu e nimic că sunt departe de tine, pentru tine e un fleac a trăi lângă un bărbat pe care nu l-ai iubit niciodată și care acum îmi inspiră scârbă. Uneori chiar îl urăsc deabinelea. Mă apucă groaza când gândesc că s'ar puteà să afle și să mă fac de râs. De ce nu-mi dai voie să-l las, să fug dela el și să cer divorțul? Dacă nu ași ști cât ești de bun și de nobil, m'ași îndoi de dragostea ta. Sufăr pentrucă nu voiu să-ți calc cuvântul, dar te rog, te rog în genuchi, lasă-mă să divorțez. Să fiu slujnica ta, să fiu roaba ta, dar să fiu a ta și lângă tine!

Eu aici nu simt nici o plăcere. Toată lumea spune că este aerul minunat, toți admiră munții și brădetul. Mie murmurul Dâmboviței îmi șoptește că sunt nenorocită, că sunt departe de cel pentru care trăesc. In așà condițiuni înțelegi bine că nu voiu folosi nimic din Rucăr. Aș fi mai fericită în Târgoviște, aș fi lângă tine, și în fiecare ceas corniștii mi-ar vesti ce faci la cazarmă. Aș vrea să plec, dar el e încântat. Se plimbă toată ziua prin pădure, face escursiuni la Dâmbovicioara și la vamă, ori joacă domino cu d'alde Bilureață, cu Nour și Maior Nisipeanu. Mănâncă cu atâta poftă de s'a speriat Oncescu. Mă prind că în trei zile a câștigat patru kilograme. Și cu cât îl văd mai vesel și mai nesimțitor, cu atât mă revolt de soarta care m'a lipit de un așà specimen. Scapă-mă Georgică, lasă-mă să fug. Sau cel puțin vino și tu aici o zi măcar de-mi îndulcește exilul.

Scrie-mi. Scrie-mi mult, mult de tot.

Te sărut de mii și mii de ori.

Elvira ta.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Ionașcu către Elvira

Târgoviște, 5 Iulie 188..

Oricât te simți tu Elviro de nenorocită, tot mai nenorocit sunt eu. Unde pui tu, fierul ce mă arde în suflet, când mi-aduc aminte că ești lângă bărbatul tău. Tu la Rucăr respiri aer curat, admiri priveliști frumoase, poți asculta murmurul apei. Eu mă duc la cazarmă și privesc căsuța ta părăsită. Dintre florile grădiniței tale, lipsește floarea cea frumoasă. Și astea sunt fleacuri pentru tine! Nu dragă, nu ești dreaptă cu mine. Ce ar fi mai frumos, mai ideal decât să fiu nelipsit de lângă tine? Dar vezi, nu e cu putință. Trebue să ne resemnăm, a gustă fericirea în picături. Ce vrei? așà ne este soarta noastră. Tu nu poți cere divorțul, nu ai nici un motiv. Pericol mare ar fi însă dacă el ar prinde de veste. Popescu e preot, el nu mă poate provocă la duel. M'ar trimete înaintea consiliului de reformă și desigur ași fi reformat. Adică dezonorat. Eu am doui zei: pe tine și onoarea. Când ași pierde pe unul, mi-ași sbură creerii. Trebue dar să fim circumspecți. Nu te încrede nimănui. Du singură scrisorile la poștă, singură le ridică. Cum scrii ceva pune la cutie, nu lăsà nimic în buzunare. Scrisorile mele arde-le la lumânare. Vezi să nu dăm de vreun buclue.

Tot de frica asta nu pot veni singur la Rucăr. Ași dă de bănuit. Dacă găsesc încă doi camarazi, să venim călări din Târgoviște, atunci vin desigur. Nimic nu doresc mai mult, decât să fiu lângă tine.

Tu însă, nu te disperà și stai cât de mult. Este pentru sănătatea ta, pentru sănătatea cea mai scumpă mie. Adu-ți aminte ce ți-a spus Iovitz și nu fii imprudentă.

Te sărut mon bijoux, te sărut de nenumărate ori

Al tău pe veci.

Georges.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Al. Ionescu către Popescu-Doicești.

București, 21 Noembrie. 188...

Dragă Popescule, de la plecarea ta din Casierie, multe schimbări s'au făcut: Pitești-eanu a numit pe Casierul general, Șef al Contabilității la Primărie și Andreescu a reorganizat serviciul, aducându-ne pe mulți la primărie. Pe mine m'a făcut Șef al biroului ordonanțărilor. Lucrez chiar în cabinetul lui Andreescu. Câte nu văd, câte nu aud! Primarul Pitești-eanu este un om foarte cinstit, dar bolnav. E primar cu numele. Toate le învârtește Primul ajutor, Ienuț Augustin. Îl știi pe Augustin. Acum câțiva ani mânca cu noi la Iordache dela Hotel de France. Pleda la judecătoria de roș și trăiă mai ales din leafa de dirijor al corului dela Kreț-ulescu. I-a căzut în palma o armeancă văduvă, cam bătrâioară văduva, dar avea ceva lei noui. S'a dus cu ea la Paris și s'a întors doctor în drept.

Cum și ce fel nu știu, dar a intrat pe sub pielea ministrului. Și așa tamnesam, ne-am pomenit cu el, guvernamental, om politic, ba chiar prim-ajutor. Și fură de stinge. Se vede că-i ficior de popă! Și-a făcut case, are bonuri și învârtește la ghișefturi, de te închini la nimiezul nopții. Vai mumă doamne!

Dar se vede că așă e politica din ziua de azi. Să vezi și pe alalți, ce să zic oameni cinstiți, încasează dela primărie cu zeci de mii de lei pentru procese, care nu fac cât jumătate onorariile.

Augustin plănuise un ghișeft mare de tot. Știi că prin lege primăria e obligată a zidi cazarma pompierilor. În buget e prevăzut 1.200.000 pentru loc și clădire. Cumpărase el prin Șelipici — altă poamă și ăsta — cumpărase zic niște locuri la Vitan. Nu știu de o fi dat 15.000 lei pe ele, dar convinsese pe Pitișteann să le cumpere cu cinci sute mii lei. Dar nenorocul lui. A aflat de târguiala asta Jifcu Simici, brutarul din Podul de Pământ. Sârbul avea o vie paragină, la bariera Rahovei. Nu face cinci mii lei. Dar Jifcu e clientul lui Matachidi, Matachidi e prezidentul Camerei și Zifcu a spus lui Matachidi; uite, cu vând via cu patru sute mii de lei, dăm pe jumătate.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Spre nenorocul lui Zifcu, a venit guvernul cu convenția comercială. Matachidi a început să mărăe și odată pe neașteptate, primul ministru a dat ordin să se cumpere via lui Simici. Acum Augustin e furios, nu știe cum să iasă din pagubă. Pentru el o afacere nefăcută e perdere adevărată. Alaltăeri a venit inginerul cu planul locului lui Simici. Locul e înfundat ca să deà la drum, trebue neapărat să cumpere via ta de zestre. Au hotărît cu Primarul să deà 120.000 lei pe loc, ca să nu se vadă prea tare ghețeftul cu locul lui Simici, care nu e mai mare ca al tău. Augustin a chemat pe Selipici și l-a însărcinat să trateze cu tine. Vor să te înșele. Să știi că primăria e hotărîtă a dà 120.000 lei pe vie. Prin urmare ține-te bine, nu te lăsà să fii tras pe sfoară de o bandă de pungași. Mie nu-mi răspunde nimic. Să nu se audă, că eu ți-am deschis ochii. O fac nu atât fiindcă 'mi ești prietin, dar tare 'mi-e urît prostul ăsta de Augustin, care cu capul de vulpe, cu barba până la brâu, nu are mintea decât la pehlivănii și la furtișaguri.

Ține bine, Popescule! Nu te da lor. Dar ca să aibi pe cineva, poți promite cinci mii lei lui Selipici, altfel te țin cu vorba, trebue se dai la ingineri, la funcționari și eși poate la mai mult.

Al tău fost coleg.

Al. Ionescu

Vlădica Nectarie către Popescu-Doicești

București, 22 Noemvre 188...

Iubite Costică, zilele astea am făcut cunoștință cu un funcționar superior dela domenii, care mi-a promis viță americană pentru plantat o vie. Eu cum știi, nu am nici o vie, locul ce l-am avut, vi l-am dat vouă. Cum singur ai recunoscut locul nu face două mii de lei, dar fiindcă capăt viță pe de geaba, m'am decis să vă dau vouă patru mii de lei și să-mi dați locul înapoi.

Vino dar cu Elvira, să facem actele și să vă număr

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

paralele. Sunt grăbit, căci trebue să fac petiția la minister și să arăt ce vie anume vreau să replantez.

Arhierești binecuvântări.

✣ *Nectarie.*

D. Sclipici către Popescu-Doicești

București, 24 Noembrie 188...

Respectabile Părinte, aflu dela P. S. Nectarie Focșăneanu, că via paragină dela bariera Rahovei este proprietatea D-v. dotală. Eu aș fi amator să o cumpăr, pentru a face o mică fabrică de frânghii și sunt dispus a vă oferi pe loc douăzeci de mii lei. Dacă prețul vă convine, răspundeți-mi imediat, și autorizați-mă să fac formalitățile cerute de lege pentru vânzarea unui imobil dotal. Pentru împlinirea formalităților cu nu vă pretind onorar, dar vă declar că v'am oferit dela început ultimul preț. Rămâne dar să primiți sau să refuzați oferta mea. Nu este loc de tocmeală. Spre a evită tocmeala, v'am dat dela început, tot ce puteam dă.

Primiți, vă rog, asigurarea prea distinsei mele stime.

D. Sclipici

Avocat.

Popescu-Doicești către Vlădica Nectarie

Târgoviște, 1 Decembre 188...

Prea Sfințite, regret că nu putem vinde via. Este supusă exproprierii de primărie și mi se oferă un preț mult mai mare. Sunt decis dar a nu da nimănui și să aștept să lămuresc cu Primăria.

Cu tot respectul
Sărutăm dreapta P. S. Tale
Diacon C. Popescu-Doicești.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Popescu-Doicești către Sclipici

Târgoviște. 4 Decembre 188...

Prea stimate domnule avocat, am primit stima D-v. din 24 Noembrie a. c. și mă grăbesc a vă răspunde că nu sunt decis a vă vinde locul. Mai întâiu prețul este cu totul inferior valorii locului, apoi nici nu vă puteți servi de el pentru fabrică, pentrucă se expropriază de Primărie în interesul clădirii casarmei pompierilor.

Profit însă de ocazie, a vă propune să vă ocupați D-v. cu împlinirea formalităților la primărie ca avocat, ca să nu fiu silit a mă deranja eu și vă ofer cinci mii lei onorar, în cazul când Primăria ar dà 120.000 lei pe loc.

Primiți vă rog asigurarea distinsei mele stime și considerațiuni.

Sclipici către Popescu-Doicești.

București, 7 Decembrie 188...

Respectabile Părinte, chestia ce expuneți este mult mai dificilă decât îți închipuești Sfinția Ta, de aceea nu mă pot angajà cu expropierea decât dacă îmi dați 20.000 lei onorar. In așà condițiuni sunt gata a mà ocupà de afacere și să o duc la bun sfârșit.

In așteptarea unui răspuns, vă salut cu distinsă stimă

Sclipici.

Popescu-Doicești către Sclipici.

Târgoviște, 4 Ianuarie. 188...

Stimate Domnule Avocat, eu nu pot acordà un onorariu mai mare decât cinci mii lei și numai cu condițiunea ca să se încasez prețul de 120.000 lei, în trei luni de azi cel mai târziu. Am primit o scrisoare dela secretarul D-lui Matachidi, care se oferă a-mi face totul în astfel de condițiuni. Sunt chiar convins că D. Matachidi are mare interes ca locul să se cumpere cât de iute și pe un preț cât de bun, ca să nu se zică de opoziție că la cumpărarea locului vecinului meu Simici, s'a făcut ceva neregulat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Eu dorese să fac afacerea prin D-v., care v'ați adresat cel dintâiu la mine. Prin urmare vă rog a-mi răspunde telegrafic dacă acceptați propunerea mea. Dacă nu primesc mâine răspunsul D-v., termin cu secretarul D-lui Matachidi.

Al Dv. cu stimă
Popescu-Doicești.

TELEGRAMĂ

Părintelui Popescu-Doicești.

5 Ianuarie 188... Târgoviște

Primarul a acceptat oferta ce i-am făcut în numele D-v. și a acordat pe vie 120.000 lei. Veniți să facem formele.

Sclipici.

Al. Stupariu către Popescu-Doicești.

Dealul Mare, 20 Ian 188...

Frate Costache, a fost să dau mâna cu moartea! La S-ta Marie am plecat la Halacești, la o cercetare locală. Pe drum mi-a fost sete și am băut apă dela un puț. Se vede că puțul era contaminat, căci m'am întors acasă pribegit. Am căzut la pat, șeaizeci de zile am zăcut dus, cu 40° de căldură. In fine am avut o febră tifoidă din cele mai strajnice. Mulțumită lui Dumnezeu și prin îngrijirea D-rului Vargă, am scăpat. In timpul boalei, am putut aprecia mai bine decât oricând, sentimentele cucoanelor dela Podriga (așă zic oamenii Doamna și Domnișoara Kantz, căci peteculu lor de moșie se numește Podriga). Au fost niște adevărate surori de caritate, neapristan au stat cât am fost în pericol de moarte. Ceilalți nici pe la poartă nu treceau, căci le era frică de molimă. Și în timpul convalescenței, ele m'au ținut cu ale mâncării, îmi găteau singure, ca să mănânc lucruri nevătămătoare.

In zilele când eram rău de tot, am zărit în ochii Linei lacrămile ce nu și-le putea opri. Pe dată ce

Muzeul Digital al Romanului Românesc
rev.statransilvania.ro/mdrr1901-1932

m'am însănătoșit bine, m'am decis dar la ceeace gândesc de un an. I-am cerut mâna. Ne-am logodit în ajunul Crăciunului, la umbra unui brad plin de stele și de lumini. Sunt fericit. Dar fiindcă nu e permis omului să fie complect mulțumit; iacă ca se ivește o încurcătură. Hotărîsem nunta pentru Duminecă. Cocoanele din Podriga sunt catolice, și Linica mi-a pretins să ne cununăm la Biserica Catolică din Fântânele. Am promis. Zilele astea am fost dar acolo să aranjez lucrurile cu Popa. Popa mi-a spus că cu fiind ortodox trebue dispensă dela Episcopul din Iași, și pentru a obține dispensa, trebue să mă oblig a-mi boteză copiii catolici. Oricât de bine cunosc eu pe popărimea ortodoxă, dar să-mi fac copiii nemți, nu-mi convine. M'am dus dar singur la Iași, la Episcop. Să vezi măi Costache, ce om! M'a primit cât se poate de bine. A înțeles foarte repede greutatea lucrului pentru mine și mi-a spus că poate trimite la Dealu Mare, un popă român unit să ne cunune, cu condițiune, bineînțeles, a-mi face copii uniți. Trebue să trimit dar acum la Iași declarația și nunta o facem în casă aici. Ce zici tu? Să fac așă, cri ba? Spune-mi sincer părerea ta, dar răspunde-mi imediat.

Al tău cu dragoste.

Alecu.

Popescu-Doicești către Stuparu

Târgoviște 24 Ianuarie, 188...

Frate Alecule, știrile ce îmi dai mă bucură, că știu din scrisorile tale cu ce femeie te însori. Să vă deà Dumnezeu vieață lungă și fericită. Eu nu sunt teolog mare, amărurile vieții nu mi-au îngăduit să studiez cu deamănuntul teologia dogmatică. Dar așà cât mă tac capul, zic că nu e mai pricopsit Tarigrădeanu, de care ținem noi, decât Papa, de care țin uniții. Bă par'că chiar ne este mai bine să fim legați de apusul civilizat, decât de Orientul imoral și căzut în barbarie.

Grecii! Sângele grecesc! Îl cunosc eu bine și multă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

otravă am gustat din partea asta. Acum ne-am îmbogățit. Am vândut viia de zestre cu 120.000 lei. Dar zău mai bine sărac și mulțumit.

Și cum să fiu mulțumit de o femeie, ce nu face decât se gătește și se plimbă? Eu n'am viață, mă Alecule. De nu ar fi așă de frumoasă, aș trimite-o la tată-său cu parale cu tot. Prea mă scoate din fire uneori. Dar e așă de frumoasă, gândesc că e a mai frumoasă muere din oraș. E însă de o ciudățenie, domnule, cum nu-ți poți închipui. Uneori se supără, trăncănește de toate, cred că mă urăște; alteori e bună și afectuoasă. Se lingușește ca o pisică frumoasă. Tot gustul ei, e să se împoponoze și să o admire lumea! De o las să-și cumpere rochii și rufe, de nu-i zic nimic pentru cheltuelile nebunești ce face, dacă o las să se ducă la vizite cât 'i place, am pace în casă; altfel, e leoiacă nu alteeva.

Doamne ferește de așă căsnicie.

Cu frățească dragoste.

Costache.

Elvira către Ionașcu

(Fără dată).

Îți scriu dela Madame Schwartz. Azi dimineață în grădina publică, scoțând batista, ai lăsat să pice biletul meu de aseară și l-a ridicat Popescu. A venit acasă roșu ca postavul și umblând pe două cărări. Credeam că e beat. Cum a intrat în casă, m'a luat de gât și mi-a zis: «Te ții cu Ionașcu, mizerabilo!» M'am uitat la el ca la un nebun și l'am întrebat unde a băut atâta de viseză. Atunci mitocanul s'a repezit cu furie și a început să mă bată. Mi-a spus cum a găsit biletul și m'a gonit din casă. Strigă că o să mă bage în pușcărie pentru adulter. Se duce la parchet. Sunt nebună. Nu știu ce să fac. Plâng într'una. Cum se poate Georges, să fii tu tocmai cel mai imprudent? Scrie-mi ce trebue să fac că înebunesc aici.

A ta

Elvira.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Ionescu Elvirei

(Tot fără dată).

Nu te sperià puiule, te rog. A fost o fatalitate! Dar nu avea nici o grijă, o să ese bine. Tu pleacă imediat la București, dute la Hotel Union. Eu viu acolo mâine seară. Acum nu pot eși din cazarmă fiind de serviciu. Nu te duce la nimeni, nu fă nici un pas până nu viu eu. Dar nu avea nici o teamă, iau eu toată răspunderea.

Al tău
Georges.

Popescu-Doicești către Vlădica Nectarie

Târgoviște 7 Martie, 188...

Prea Sfințite, ieri am gonit pe Elvira din casa mea. Am prins-o cu un ofițer și am pus mâna pe scrisorile lor. Mizerabila își bate joc de mine de mult. Dar acum i s'a înfundat. O să reclam la parchet și îi bag în pușcărie. Am ținut să te anunț și să te felicit de creșterea ce ai dat fetei P. S. Tale. Nu strici P. S. Ta, ci strie cu care am luat fată din flori. Pe unde a sărit capra, sare și iada. Dar o să fac un scandal la tribunal să vă știe lumea pe toți și să vă arate cu degetul.

Cu tot respectul,
Diac. Popescu-Doicești.

Vlădica Nectarie către Popescu-Doicești.

București, 9 Martie 188...

Iubite Costică, de nu a-și crede necazului, ar trebui să nu-ți răspund, căci prea mă iei la trei parale. Da bine, bre omule, ce sunt eu vinovat, dacă a ești o stricată? Știi că am ținut-o în pensioanele cele mai bune, am crescut-o ca pe fata mea. Poate tu nu ai știut cum să te porți cu ea, ori ea a fost prea rea, o zic deși 'mi este nepoată. Dar oricum eu socotesc să nu te grăbești, poate se căește singură de fapta ei. De o veni la mine, eu o trimit la tine și te rog să o ierți. Cap de muere, ce să zici! Un

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

lucru mai ales te rog, nu face scandal mare; nu mă băgă pe mine în comedia asta. Imi scurtezi zilele și mă faci de râs la bătrânețe. Faci păcat mare! Eu aș crede că e bine să vă împăcați. Dar dacă o fi așà de nebună să nu vreà să se mai întoarcă la casa ei, ori dacă tu nu vrei să o mai primești; — apoi despărțiți-vă ca oamenii. Nu vă faceți de râs. Eu orice s'o întâmplă, tot ca pe copilul meu te voiu iubi și îți voi fi de ajutor. Nu te desperà. Ești tânăr, ai o poziție bună; dacă te călugărești poți ajunge la sigur arhiereu. De nu-ți place călugăria, știu o văduvioară tânără care ar veni să trăiască cu tine și să-ți ție casa. E femee de treabă și frumușică. Preoteasa lui bietu Ghiță Rădulescu, dela Dobroteasa. El mi-erà nepot de văr și a murit astă iarnă de un junghiu. A lăsat-o săracă. Se gândește să se ducă la un popà văduv, ca să nu ajungă pe drumuri. In sfârșit tu fă cum crezi mai bine, dar ține seama că eu te-am iubit ca pe copilul meu și nu te lăsà mâniei.

Cu arhierească binecuvântare

† *Nectarie.*

I. P. Augustin către N. Anghelescu

București 9 Martie 188...

Dragă Anghelescule, clienta mea D-na Popescu-Doicești este în proces de divorț. Soțul ei a cerut divorțul pentru adulter și a deschis și acțiune publică. Este de cel mai mare interes pentru D-na Popescu ca divorțul să nu se pronunțe pentru adulter; de aceea m'am gândit că cel mai bun lucru este să-mi asociez un coleg din localitate, care să trateze cu Diaconul pentru o desfacere repede și fără scandal.

Suntem dispuși a face sacrificii pentru a ajunge la scop. Prin urmare te rog tratează tu cu Diaconul — îl știu că este foarte șiret — dar nu cred să fie inabordabil. Pentru tine, dacă afacerea se tranșează à l'amiable, țin la dispoziția ta o mie de lei. Vezi dar pune-te pe treabă.

Al tău confrate

I. P. Augustin.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Anghelescu către Augustin

Târgoviște, 18 Martie 188...

Iubite Augustine, după multă năduşeală, am reuşit să împac lucrurile. Diaconul era turbat, nu altceva. Dar încet încet, am ajuns să mă înţeleg cu el. Procesul corecţional este fixat la 27 Martie, a doua conciliere pentru divorţ la 14 Aprilie. El are angajat avocat pe Hristescu. Iată la ce rezultat am ajuns: nu se înfăţişează la 27 Martie, aşă că cer cu respingerea acţiunei. Ii dau la mână o scrisoare din partea D-nei Popescu, prin care declară că părăseşte domiciliul conjugal şi el îi restitue scrisoarea care constată adulterul. Cu scrisoarea ce îi dăm cere el divorţul, care se pronunţă în favoarea lui, pentru insulte grave. In schimb cere ca înainte de 27 Martie să fie mutat preot la o biserică bună din Bucureşti şi dela gimnaziu tot la o şcoală secundară de acolo.

Ii dăm numerar cinci mii lei. D-na Popescu renunţă la trusou şi la miia de lei primită la nuntă şi mai plăteşte patru sute lei lui Hristescu. Acestea sunt ultimele condiţiuni, nu e loc de toemeală. Prin urmare ori le puteţi execută pe toate, eri procesele îşi urmează cursul. Hristescu mi-a fost de mare ajutor, l'a îndemnat la pace. Fără Hristescu nu făceam nimica, căci se vede că ţinea la nevastă şi acum vrea să-şi răsbune.

Al tău confrate

Anghelescu.

I. P. Augustin către Anghelescu.

Bucureşti, 25 Martie 188...

Dragă Anghelescule, aci găseşti un cek de cinci mii lei pentru Diacon, unul de o miie pentru tine şi altul de patru sute pentru Hristescu. Iţi alătur şi scrisoarea ce trebue să dai Diaconului din partea D-nei Popescu, în schimbul celeilalte. Cred că de ieri a primit telegrafic ştirea că-i numit Paroh la Oţetari şi permutat cu catedra la Externatul secundar de fete.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Cu mutarea am avut de lucru. De nu-mi venea o idee genială în cap, totul cădea în baltă. Socrul nu puteà face nimic, căci este în disgrația Mitropolitului; așà m'am suit cu în trăsură și m'am dus la Mitropolie. Cu aerul grav și speriat am spus Mitropolitului că din întâmplare am aflat cum un preot client al meu, a fost convins de adversari să se asocieze la procesul de imoralitate ce este pendinte la Sinod, că atât pentru I. P. S. Sa cât și mai ales pentru a evità dezagramente guvernului, am convins pe Diacon să amâne depunerea-plângerii; dar că lucrul nu poate fi evitat decât dacă i se dă o biserică în București. Mitropolitul făccà fețe, fețe! Din țanțoș și bățos deveni mititel de tot. Pe dată a chemat pe Director și a poruncit ca imediat să se facă formula de numire a Diaconului Popescu-Doicești, Paroh la Oțetari. Directorul se vede că făgădui-se cuiva, că a început a ridicà obiecțiuni, dar bietul Mitropolit a fost la înălțime. «Bine, bine Domnule Derector, dar adu-mi numirea să o semnez și vestește telegrafic pe Diacon că a fost înaintat». N'am plecat până nu am văzut actele iscălite. Cu permutarea dela Gimnaziu a fost mai ușor: când Ministru este în opoziție toate botărniciile clienților mei, le face el, așà că știi o mână spală pe alta și amândouă obrazul.

Îți mulțumesc de serviciul ce mi-ai făcut, căci țineam să îndatorez pe Locotenentul Ionașcu, care îmi este prietin.

Al tău confrate

Augustin

Elvira către Popescu-Doicești.

București, 8 Martie 1887

Diacone, ieri am plecat din Târgoviște ca să nu mai mă reîntorc. Știi că te-am luat fără voie, silită de părinți. Am căutat prin toate mijloacele să mă pot obișnuì cu D-Ta. Dar Dumneata prin felul D-Tale de a trăi, prin lipsa D-Tale de educație ai făcut ca disprețul meu față de D-Ta să se transforme, în ură

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Şi fiindcă nu pot trăi cu un om pe care îl urăsc şi îl despreţuesc, ca pe cea din urmă creatură, silită sunt să te părăsesc ca pe un laş.

Elvira Popescu-Doiceşti.

In plicul în care Iacovescu ţinea aceste scrisori, am mai găsit un articol din «Biserica Ortodoxă Română» din Maiu 1887 şi o informaţie din «Voinţa Naţională», dela 4 Decembre 1887.

Articolul din «Bis. Ort. Rom.» e intitulat «Cronica Bisericească» şi conţine aceste rânduri:

«Duminecă, 15 Aprilie curent, în vechea Biserică Oţetari, a fost o frumoasă solemnitate. P. S. Nectarie Focşăneanu a hirotonisit întru preot pe Diaconul C. Popescu-Doiceşti, noul numit Paroh al acestei biserici. Biserica era plină de creştini care veniseră să asiste la această solemnitate. După terminarea liturghiei, Părintele Ionescu-Pardoscală, revizorul eclesiastic, a citit decretul Mitropolitului, prin care Preotul Popescu-Doiceşti este înaintat Paroh al Bis. Oţetari. In fine P. S. Nectarie Focşăneanu prin cuvinte calde a arătat mulţumirea ce simte, prezidând o aşă de înălţătoare solemnitate. A spus că este pentru P. S. Sa o fericită împrejurare că are cinstea să hirotonisească preot, pe cel pe care tot P. S. Sa l-a hirotonisit acum câţiva ani diacon şi care ca diacon a făcut onoare clerului târgovişteau. Noul Paroh, adânc emoţionat, a mulţumit I. P. S. Mitropolit-Primat că i-a încredinţat această parohie, D-lui Ministru care a binevoit a-l hirotonisi preot şi P. C. Revizor eclesestic care a venit să reprezinte chiriarhia la instalarea Sa. A promis că se va osteni să corespundă speranţelor ce s'a pus în Cucernicia Sa şi a îndemnat pe credincioşii prezenţi a se purtă conform învăţăturilor Evangheliei».

«După aceea, în cancelaria Epitropiei s'a servit şampanie. Astfel de pioase serbări am dori să vedem cât mai dos. Ele ne umple sufletul de bucurie, mai ales când vedem clerul tânăr înaintând numai prin meritele sale».

P. G.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Ionformația «Voinței Naționale» spune:

«Duminică 4 Decembre, 9 ore seara, a avut loc la Focșani, în Capela Robescu, căsătoria D-lui Locotenent G. Ionașcu, cu gentila D-nă Elvira Ptomaidi. Binecuvântările nupțiale a fost date de P. S. Nectarie Focșăneanu, în jurul unei numeroase și foarte alese asistențe. Felicitările noastre noilor căsătoriți».

Pe o frumoasă zi de toamnă, într'o după amiazi, m'am oprit fără de voe în fața statuei lui George Lazăr. O fi artistică lucrarea lui Georgescu, dar nu pot pricepe de ce a îmbrăcat pe Lazăr într'acel costum de fantezie, care desigur nu l-a purtat nici Lazăr, nici nimeni în vremea lui. Și așă mi-a venit gust a trece în revistă toate statuele ce împodobesc bulevardul. Am trecut pe lângă Mihai Viteazul, care călărește mândru pe un cal turnat spre a purtă pe Ioana d'Arc. Aceasta este cea mai veche și cea mai frumoasă statue din București. De ce nu se gândește stăpânirea să o așeze pe un soclu mai vrednic și de statue și de cel pe care ea îl reprezintă? De ce nu îi schimbă acea inscripție, care trădează smerenie și lașitate? De ce nu i se pune titulatura lui cea mai mândră; cea de Domn și Stăpânitor a Toată Țara Românească, al Ardealului și Moldovei? De ce? Căutând răspunsuri la aceste întrebări, am ajuns în fața lui Heliade-Rădulescu și am admirat ironia soartei, care a silit pe bătrânul și vanitosul dascăl să se dea la oparte, spre a face loc omului pe care l-a atacat mai tare în viața lui. Cu capul plecat, Heliade par'că face mea culpa, în fața lui Ion Brătianu.

Apoi am privit mult și bine, măreața lucrare a lui Dubois. Statuele și bas-reliefurile sunt minunate. Păcat numai că în total prea reamintește monumentul lui Gambeta. Pe când admiram monumentul, doi precupeți erau lângă mine și i-am auzit interpretând statuele alegorice. Și ce interpretare! Țăranca aceea din față, era pentru ei văduva marelui bărbat, care împreună cu fii săi ar fi plângând moartea eroului! Am trecut înainte. Am ajuns înaintea lui C. A. Rosetti,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvaniaro/ndr1901 1932

cel ce citind «Romanulu», priveşte un oraş şi o lume pe care nu o mai pricepe. Fără de voe am zis un Dumnezeu să-l ierte, pentru odihna sufletului care de a făcut rău ţării, a fost în cea mai mare bună credinţă şi convins că aşă ie bine. Să merg cu înainte ca să revăd statuia lui Pake, nu m'a lăsat nici picioarele nici conştiinţa Am făcut dar la stânga şi am ajuns în grădiniţa, unde de pe un soclu de granit, Vasile Lascar cu mâna la jiletca se uită în sila cum frasa goală şi nesinceră a tras foloase din moartea lui aşă de prematură.

Din grădiniţa lui Vasile Lascăr, am zărit turnurile Bisericii Oţetari. De odată mi-a venit o poftă nebună, să văd ce a ajuns Părintele Popescu-Doiceşti. In două minute, eram în curtea Bisericii. Un paracliser stergeă a lene sfesnicele împărăteşti, în privdorul acelui sfânt locaş.

— Acasă ie părintele?

— Care?

— Parohul Popescu-Doiceşti.

— Păi numai ie aici de mult. A fost permutat la Scaune. Mi se pare că s'a şi prăpădit, îmi răspunde dascălul.

Am pornit înapoi, am trecut pe lânga locuinţa unuia cu sergent la poartă, am venit în strada Sfinţii, şi în faţa casei Maimarol, am dat de un colţ din vechiul Bucureşti. O casă mare cu geamlâc, într'o curte plină de iarbă verde, ascunde ochilor Biserica Scaune, la care ajungi printr'un drum cum nu mai sunt două în capitală. Biserica jumătate înfundată în pământ, are lacăt la poartă. In faţă, lipită de nişte ziduri înalte, mijeşte o căsuţă în fundul curţei. Un parmaclâc vopsit cu ulei şi o portiţă, la care zăresc o sonerie electrică. Desigur casa popii!

Imi iese înainte o femee grasă, cu ohii albaştri şi cu părul cărunt. E îmbrăcată în negru şi poartă pe deasupra un şorţ mare, vânăt,.

— Pe cine căutaţi mă rog?

— Pe Părintele Popescu-Doiceşti.

— Il cunoaşteţi de mult?

— Da. Aşi vrea să-i vorbesc.

Şi atunci lăcrămând, femeea m'a poftit înăuntru

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Într'o cârciumă, o masă acoperită cu pânză de damasc. O ceaşcă cu cafea de lapte, un ciorap şi nişte gazete nemţeşti ilustrate. Femeia m'a poftit să şed. Într'o românească, din care uneori se trădă — rar de tot — accentul străin, a început a-mi povesti aşă:

Popescu-Doiceşti a murit de doi ani. Biserica nu mai are preot. Parohul din Batişte, vine de două ori pe an, de slujeşte leturghia — la hram. — L-au mâncat fript! La început Mitropolitul îl iubeă foc. I-a dat cruce la gât şi culion roşu. Dar mai târziu, după ce Mitropolitul s'a împăcat cu ceilalţi episcopi, au început intrigile. Mitropolitul l-a persecutat, dar o persecuţie ca prin romane. La două trei luni, aveă o anchetă. Popescu când a venit în Bucureşti, m'a căutat pe mine. Eu eram la Giurgiu. A venit după mine acolo şi m'a luat cu el, să-i ţiu casa. Am trăit ca fratele cu sora, căci eu nu am vrut să mă însor cu un popă. Îl cunoşteam demult. Eră nenorocit săracu din cauza nevestii. Am vrut să viu la el să-l îngrijesc. Dar nu altceva. Totuşi au zis că trăesc cu el. Au voit să-l dea afară dela biserică pentru concubinaj. A jurat pe cruce că n'are nimic cu mine. Totuşi i-au luat parohia şi l-au trimis aici. Parohul din Batişte a avut ordin să-i facă toate mizeriile, ca să-şi piardă răbdarea. El a răbdat însă. De multeori plângea, căci anchetele se ţineau lanţ. Ba n'a slujit leturghia, ba n'a grijit un copil, ori a mormântat pe unul din cine ştie ce eronie. Câte minciuni nu se inventau pe spinarea lui, numai Dumnezeu ştie. In cele din urmă a început să tuşească, a căzut pe picioare doui ani, apoi a căzut la pat, şi a murit de oftică. Aici Madame Elza — căci ea erà — a început să plângă deabinelea.

Eram mişcat.

— Dar D-ta cum ai trăit? Cum ai rămas aci?

— Alecu Stuparu, senatorul din Putna, a stăruit la Minister de mi-au lăsat casa, căci este reparată de Costică şi ei mă ajută din când în când. Am mai moştenit şi dela Costică patru mii de lei. Tot ce-i mai rămâse din averea lui, căci l-a ruinat anchetele şi boala.

Când am eşit în stradă, se aprindeau lămpile şi umbrele nopţii ce se apropie, pătrundeau jalnic în sufletul meu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

7666. — Tip. Profe ională, Dim. C. Ionescu, str. Câmpineanu, 9.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Prețul 50 bani

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indir1901-1932

O VORBĂ CĂTRĂ CITITORI

Astăzi se poate vorbi fără sfiiciune că avem cu adevărat o literatură bogată, variată ca genuri, atrăgătoare şi originale ca conţinut. Cu greu ne-am putea închipui o astfel de rodnicie, fără sprijinul plin de încredere şi avânt al **Institutului de arte grafice şi editură „Minerva"**, care a editat şi editează cu înţeleaptă prevedere, tot ce poate ajută «creşterea limbei româneşti».

A fost fericită ideea de a tipări pentru marele public, în volume mult coprinzătoare, şi eftine, întreaga comoară de **Autori Clasici**, astăzi în toate mâinile, spre cel mai mare bine al nostru al tuturor.

Tot aşa de fericită a fost ideea de a încurajă pe scriitorii care vin, tipărind cea mai bogată colecţie de **Autori Moderni,** care vor fi modelele de mâine, colecţie care a fost primită cu aceiaş largă bună voinţă din partea publicului cititor.

Iar ca o încoronare a muncii sale, acelaş institut cultural, tipăreşte încă cele două publicaţiuni populare, una **Biblioteca „Minervei"** a 30 bani, în care se dau lucruri originale şi traduceri de cel mai mare folos cultural şi educativ, şi alta **Biblioteca Teatrului,** tot aşa de eftină, dar de o valoare specială aşa de însemnată, că nu se poate prevedea întinderea rezultatelor bune ce le vom avea ca naţiune de pe urma acestei publicaţii!

ANTICARIAT
SIBIU
LEI 38